

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 24 lipca 2009 r.

Pan

Aleksander Starzyński

Wielkopolski Wojewódzki

Konserwator Zabytków

LPO-410-14-07/2009
P/09/170

Na podstawie *art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu skontrolowała Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu, w zakresie gospodarowania i nadzoru nad zabytkami nieruchomymi w latach 2004 - 2008.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 16 lipca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, uwzględniając wyjaśnienia Pana Konserwatora złożone w dniu 13 lipca 2009 r. w trybie *art. 59 ust. 2 ustawy o NIK*, przekazuje Panu Konserwatorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia nadzór Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nad zabytkami nieruchomymi w latach 2004 – 2008, pomimo stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości, które jednak nie miały zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność. Powyższą ocenę ogólną uzasadniają przedstawione niżej ustalenia i oceny częściowe.

Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków (zwany dalej WWKZ) w latach 2004 – 2008 realizował zadania z zakresu ochrony zabytków nieruchomych między innymi poprzez ewidencjonowanie obiektów w rejestrze zabytków, uzgadnianie miejscowych planów

zagospodarowania przestrzennego i gminnych programów opieki nad zabytkami, wydawanie pozwoleń na prowadzenie prac przy zabytkach oraz przeprowadzanie kontroli stanu zachowania obiektów.

1. Z ustaleń kontroli wynika, że WWKZ prowadził rejestr zabytków znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego w formie księgi umożliwiającej wprowadzenie danych wymaganych postanowieniami § 3 *ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem*¹, zwanego dalej „rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r.”. W powyższym rejestrze WWKZ uwzględnił jeden spośród ośmiu objętych badaniem zabytków nieruchomych. Pozostałe obiekty były zaewidencjonowane w księgach rejestrowych zabytków prowadzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. dla dawnych województw: poznańskiego, leszczyńskiego i kaliskiego. WWKZ nie aktualizował wpisów dotyczących właścicieli i użytkowników zabytków zaewidencjonowanych w księgach rejestrów zabytków, prowadzonych do 31 grudnia 1998 r. dla dawnych województw: poznańskiego, leszczyńskiego i kaliskiego.

W okresie objętym kontrolą WWKZ prowadził ewidencję zabytków znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego w formie kart ewidencyjnych tychże zabytków. Spośród kart ewidencyjnych prowadzonych dla 8 zabytków objętych kontrolą, wbrew przepisom § 8 *ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r.*, 3 karty ewidencyjne nie zawierały planu najbliższego otoczenia zabytku, 2 karty nie zawierały dokumentacji pomiarowej, która winna być dołączona do kart ewidencyjnych zabytku, natomiast 5 kart nie zawierało wskazań właściciela zabytku. NIK zwraca również uwagę, że w przypadku 6 spośród 8 poddanych kontroli obiektów zabytkowych prowadzono karty ewidencyjne w liczbie od 2 do 4 a zawarte w nich dane dotyczące kubatury i powierzchni użytkowej były rozbieżne. Okoliczności te wskazują na to, że dane w zakresie kubatury i powierzchni użytkowej zabytków zawarte w kartach ewidencyjnych 6 zabytków nie zostały porównane ze stanem faktycznym, jak również nie były aktualizowane w zakresie dokonywania prawidłowego pomiaru zabytku, co było niezgodne z postanowieniami § 9 *rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r.*

2. Z badanej dokumentacji wynika, że WWKZ nie dość wnikliwie zweryfikował „Gminny program opieki nad zabytkami dla Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2008 – 2011”,

¹ Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1305

który został zatwierdzony ze stanowiska konserwatorskiego w dniu 24 lipca 2008 r. W dokumencie tym błędnie określono podmiot, któremu przysługuje tytuł własności oficyny wchodzącej w skład zespołu pałacowo – folwarcznego w Jankowicach.

3. W okresie objętym kontrolą, spośród 54 badanych wniosków o wydanie pozwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków na podstawie wniosków, WWKZ wydał 42 pozwolenia, które nie zawierały wszystkich danych wymaganych postanowieniami § 5 *ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych*², zwanego dalej „*rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r.*”. Wnioski będące podstawą wydania ww. pozwoleń (a także same pozwolenia) nie zawierały między innymi, w czterdziestu przypadkach, wskazania przewidywanego terminu rozpoczęcia prac oraz w czterdziestu jeden - przewidywanego terminu zakończenia prac (§ 3 *ust. 1 ww. rozporządzenia*).

Zastrzeżenia NIK dotyczą także braku w pozwoleniach na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru, informacji o możliwości cofnięcia pozwolenia lub jego zmiany w przypadku zaistnienia nowych okoliczności, które mogą mieć wpływ na zakres prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac (w 8 pozwoleniach).

Ponadto WWKZ wydał pozwolenie nr 323/2007/A z dnia 30 kwietnia 2007 r. na usunięcie drzew, w którym zakres i sposób prowadzenia prac przy określonym zabytku był niezgodny z programem planowanych prac, wskazanym w złożonym wniosku, zaś w przypadku 11 pozwoleń WWKZ wskazał inny nr rejestru zabytku (parku przy pałacu w Owińskach) niż numer, pod jakim obiekt ten faktycznie został zaewidencjonowany.

4. W latach 2004 – 2008 WWKZ przeprowadził łącznie 30 kontroli dotyczących 5 zabytków nieruchomych objętych kontrolą NIK. W wyniku przeprowadzonych kontroli stanu zachowania obiektów, ze względu na stwierdzone zagrożenie zniszczeniem, WWKZ wydał między innymi nakazy przeprowadzenia robót budowlanych i konserwatorskich przy

² Dz. U. Nr 150, poz. 1579

monopterze wchodzącym w skład zespołu pałacowo – parkowego w Dobrzycy, przy koszarach Godebskiego w Kaliszu oraz przy gorzelni wchodzącej w skład zespołu folwarcznego w Kwilczu. Kontrolą nie został natomiast objęty między innymi zespół pałacowo – parkowy w Jankowicach, pomimo iż WWKZ został poinformowany o pogarszającym się stanie obiektu w związku z pożarem, który miał miejsce w pałacu około 2001 r.

Ponadto NIK ustaliła, iż kontrole były prowadzone z naruszeniem zasad określonych w art. 38 oraz w art. 39 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami³, ponieważ 12 obiektów zostało skontrolowanych przez pracowników Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków Delegatur w Kaliszu i Lesznie - bez upoważnień do kontroli, zaś w 13 protokołach kontroli nie zawarto informacji o przyczynach powstania nieprawidłowości, ich zakresie i skutkach oraz osobach za nie odpowiedzialnych.

5. NIK nie stwierdziła zasadniczych nieprawidłowości w zakresie sposobu realizacji przez Urząd obowiązków związanych ze sporządzaniem kwartalnych planów kontroli wewnętrznych oraz sprawozdań z wykonania planów kontroli za lata 2004-2005. Izba zwraca jednak uwagę, że plan kontroli na II kwartał 2004 r. oraz sprawozdanie z jego wykonania zostały przekazane do Wojewody Wielkopolskiego odpowiednio z cztero- i jednodniowym opóźnieniem w stosunku do terminów wynikających z dyspozycji § 21 ust. 3 i 5 zarządzenia nr 43/04 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 15 marca 2004 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego WUOZ.

6. W trakcie kontroli NIK stwierdzono nienależyte wypełnianie przez WWKZ obowiązków określonych dyspozycją § 21 ust.4 zarządzeń Wojewody Wielkopolskiego (nr 43/04 z dnia 15 marca 2004 r., 205/05 z dnia 18 października 2005 r., 82/07 z dnia 27 kwietnia 2007 r., 411/08 z dnia 31 grudnia 2008 r.) w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego WUOZ, w zakresie terminowego (14 dni od zakończenia kontroli) przekazywania kontrolowanej jednostce wystąpień pokontrolnych. W 2004 r. WWKZ, zalecenia pokontrolne przekazywał w terminie od 18 do 37 dni, a w 2005 roku w terminie od 16 do 92 dni od dnia zakończenia kontroli.

Ponadto WWKZ nie weryfikował wykonania zaleceń pokontrolnych oraz nie podjął żadnych działań w 2007 r. w celu przeprowadzenia kontroli wewnętrznych w zakresie gospodarowania i nadzoru nad zabytkami nieruchomymi.

³ Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. *Podjęcie działań mających na celu aktualizację i weryfikację danych w rejestrze zabytków nieruchomych województwa wielkopolskiego.*
2. *Uzupełnienie brakujących danych w istniejących kartach ewidencyjnych zabytków nieruchomych.*
3. *Rzetelną weryfikację przedkładanych do zatwierdzenia gminnych programów opieki nad zabytkami.*
4. *Weryfikowanie wniosków o wydawanie pozwoleń na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane, badania konserwatorskie i architektoniczne pod względem zgodności z postanowieniami z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r., a także wydawanych pozwoleń na prowadzenie tych prac pod względem zgodności z postanowieniami § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia.*
5. *Wyeliminowanie nieprawidłowości w zakresie dokumentowania przebiegu i ustaleń kontroli.*
6. *Weryfikowanie wykonania zaleceń pokontrolnych wydanych w wyniku kontroli wewnętrznej.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Konserwatora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Konserwatorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.